

9. 3. 2005

ID: 31585

Porušení důležité povinnosti

Porušením důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák. se rozumí porušení povinnosti, vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou podle zákona (příp. jiným obecně závazným předpisem), jejíž porušení podstatně zvyšuje z hlediska ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák. stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zejména tím, že má za dané situace zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví, kdy jejím porušením může snadno k takovému následku dojít. K trestní odpovědnosti podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. tedy nestačí porušení jakékoli povinnosti, i když se týká ochrany lidského života a zdraví, ale musí jít o povinnost, která je důležitá.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 6 Tdo 235/2003, ze dne 30.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání, které podala obviněná Mgr. A. Ř., proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2002, sp. zn. 12 To 124/2002, jenž rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 1 T 86/2001, a rozhodl podle § 265k odst. 1, 2 a § 265l odst. 1 tr. ř. tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2002, sp. zn. 12 To 124/2002, s výjimkou výroku, kterým bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto odvolání poškozených L. a M. P., se zrušuje. Současně se zrušují další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a krajskému soudu v Praze se přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 11. 2. 2002, sp. zn. 1 T 86/2001, byla obviněná Mgr. A. Ř. uznána vinnou skutkem právně kvalifikovaným jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. Za tento trestný čin byla obviněná odsouzena podle § 224 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, přičemž podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. byl jeho výkon podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let.

Proti tomuto rozsudku podala obviněná Mgr. A. Ř. a poškození L. a M. P. odvolání.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2002, sp. zn. 12 To 124/2002, byl k odvolání obviněné podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušen v celém rozsahu rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 11. 2. 2002, sp. zn. 1 T 86/2001. Dále podle § 259 odst. 3 tr. ř. učinil odvolací soud vlastní rozhodnutí. Obviněná Mgr. A. Ř. byla uznána vinnou trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., protože jako učitelka Základní školy P., v průběhu školního výletu deseti žáků třídy 8. A v rozporu s nahlášenou a vedením školy schválenou trasou dvoudenního výletu dne 22. 6. 2000 mezi 16.00 až 18.00 hod. v obci K., okr. B., při koupání žáků v řece B. tolerovala jejich rizikové činnosti jako skákání do vody a potápění se v prostoru jezu a porušila tak ustanovení § 135 odst. 4 písm. c) zákoníku práce a ustanovení článků 12 odst. 1, 13 odst. 1, 3 a 16 odst. 1 Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaného MŠMT ČR pod čj. 1696/96 ze dne 15. 4. 1996 a v důsledku takového nedostatečného dozoru a teprve po upozornění dětí, že jeden ze žáků chybí, zjistila nepřítomnost L. P., k jehož utonutí došlo v prostoru jezu okolo 17.30 hod., přičemž bezprostřední příčinou jeho smrti bylo udušení z utopení.

Za tento trestný čin byla obviněná odsouzena podle § 224 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, přičemž podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zák. byl jeho výkon podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let. Podle § 256 tr. ř. bylo odvolání poškozených L. a M. P. zamítnuto.

Vůči citovanému rozsudku odvolacího soudu podala obviněná Mgr. A. Ř. prostřednictvím svého obhájce dovolání, kterým v celém rozsahu napadla výroky o vině a trestu, přičemž mimořádný opravný prostředek opřela o důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Obviněná namítá, že odvolací soud ji uznal vinnou z porušení § 135 odst. 4 písm. c) zákoníku práce, ve znění účinném od 1. 1. 2001, přičemž pominul, že předmětný skutek se stal v červnu 2000. Posoudil tak nesprávně otázku retroaktivity právního předpisu, a proto jeho nedodržením nemohla porušit důležitou povinnost vyplývající z jejího zaměstnání. Obviněná konstatuje, že v době, kdy došlo k tragické události, zákoník práce v § 135 odst. 3 písm. a) ukládal zaměstnancům „dodržovat ... ostatní předpisy a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ... s nimiž byli řádně seznámeni“. K tomuto zákonnému ustanovení uvádí, že odvolací soud nesprávně hmotně právně posoudil otázku porušení povinnosti dodržovat ostatní předpisy (konkrétně Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení), protože nezjistil, zda byla s daným předpisem řádně seznámena. Obviněná tvrdí, že řádné seznámení s tímto předpisem na pracovišti neproběhlo, ale bylo zcela formálního rázu (text předpisu vyvěšený na nástěnce spolu s podepsáním dokladu, že se s ním seznámila).

Obviněná také uvádí, že byla uznána vinnou většinou z porušení jiných předpisů, než které byly uvedeny ve sdělení obvinění, v obžalobě a v rozsudku soudu prvního stupně, v čemž spatřuje porušení svého práva na obhajobu. Dále v podrobnostech namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku závaznosti a aplikovatelnosti článků 12 odst. 1, 13 odst. 1, 3 a 16 odst. 1 Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení, přičemž učinil nesprávný závěr, že porušila v něm uloženou povinnost vykonávat řádně dozor. Podle jejího názoru ze zjištěného skutkového stavu nevyplývá, že by tato ustanovení, jež cituje, porušila, přičemž jsou natolik vágní (čl. 12 odst. 1) a obecná (čl. 13 odst. 1, čl. 16 odst. 1), že z nich nelze dovodit uložení konkrétní povinnosti, kterou by mohla porušit, eventuálně se o zaměstnancích vůbec nezmiňují (čl. 13 odst. 1). V této souvislosti k ustanovení čl. 13 odst. 3 konstatovaného pracovního řádu obviněná zdůrazňuje, že od ředitelky školy Mgr. V. neobdržela žádné pokyny týkající se způsobu zajištění dozoru k původní trase výletu, když v praxi ani žádné pokyny k plánovaným výletům udělovány nikdy nebyly. Proto okolnost, že změnila trasu ohlášeného výletu, považuje za podružnou nemající žádnou přímou souvislost s tragickou událostí. Také konstatuje, že nebyla zjištěna existence jiného právního předpisu se vztahem ke školnímu výletu, se kterým by byla seznámena, z jeho porušení obviněna a u její osoby by takové porušení bylo prokázáno.

Obviněná rovněž tvrdí, že zvolila místo pro koupání po úvaze, poté co je konzultovala s osobou místa znalou (správcem kempu) a viděla, že se zde koupe řada lidí včetně dětí. Subjektivně proto považovala místo za bezpečné. V době koupání přitom bylo extrémní horko. K tragické události by s největší pravděpodobností nedošlo, pokud by v jezu nebyla vada spočívající v existenci mezery ve spodní části přepadu šlajsny, kterou ale nic nesignalizovalo a poškozený L. P. by nepřekročil její zákaz přibližovat se k přepadu šlajsny svrchu.

Z těchto v dovolání podrobně popsanych důvodů obviněná Mgr. A. Ř. navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2002, sp. zn. 12 To 124/2002, a tomuto soudu věc vrátil k novému projednání.

K dovolání obviněné se ve smyslu § 265h odst. 2 věty první tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Uvádí, že námitky obviněné v části, kdy tvrdí, že nebyla

seznámena s pracovním řádem, namítá nepřesný popis skutku při sdělení obvinění a její výtky v závěru dovolání se nekryjí s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pod tento dovolací důvod však lze podřadit námitky ohledně předpisů, které měla obviněná podle odvolacího soudu porušit. Státní zástupce považuje tyto námitky za částečně důvodné, neboť jednání Mgr. A. Ř. popsané ve skutkové větě napadeného rozsudku nevykazuje zákonné znaky kvalifikované skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. Konstatuje, že ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák. lze za porušení důležité povinnosti považovat jen porušení takové povinnosti, které má za dané situace zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví. Podle jeho názoru soudy nezjistily existenci právního předpisu, který by blíže upravoval výkon pedagogického dozoru při školním výletu, který je spojen s koupáním dětí ve volné přírodě. Zdůrazňuje, že v napadeném rozsudku citovaná ustanovení Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení formulují povinnosti zaměstnanců natolik obecně, že z nich nelze dovodit následek ohledně nebezpečí pro lidský život nebo zdraví. Obviněná rovněž důvodně namítá nesprávné použití § 135 odst. 4 písm. c) zákoníku práce, které bylo do zákona včleněno až k 1. 1. 2001. Proto z něho nelze vycházet při posuzování trestnosti jednání, jež bylo spácháno v červnu 2000; přitom i ustanovení platné v době předmětného skutku formulovalo povinnosti pracovníků na úseku ochrany zdraví pouze obecně. Státní zástupce uvádí, že ohledně jednání obviněné přicházela v úvahu odpovědnost za trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., když nedodržela ve společnosti uznávanou míru opatrnosti, neboť svěřeným žákům při koupání na blíže jí neznámém místě ve volné přírodě trpěla provozování některých ve skutkové větě rozsudku uvedených rizikových činností, které by v obecné rovině mohly být nebezpečné i pro dospělého plavce. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek zrušil a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž aby rozhodnutí o dovolání učinil v neveřejném zasedání /§ 265r odst. 1 písm. b) tr. ř./ Státní zástupce vyslovil podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání i pro případ, že by Nejvyšší soud rozhodl jiným způsobem.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) předně shledal, že dovolání obviněné Mgr. A. Ř. je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze toto podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.).

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda obviněnou vznesené námitky naplňují jí uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z citovaného dovolacího důvodu vyplývá, že Nejvyšší soud je zásadně povinen vycházet z konečného skutkového zjištění soudu prvního eventuálně druhého stupně a v návaznosti na tento skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení důkazů provedených v předcházejícím řízení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat, že skutek, jak byl v původním řízení zjištěn, byl nesprávně kvalifikován jako určitý trestný čin, ačkoli šlo o jiný trestný čin nebo že nešlo o žádný trestný čin. Lze vytknout i vady spočívající v jiném hmotně právním posouzení. Důvody dovolání jsou koncipovány v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. tak, že v dovolání není možno namítat vady týkající se skutkových zjištění včetně úplnosti dokazování a hodnocení důkazů, neboť právní posouzení skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazuje na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozhodnutí a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. Dovolání jako specifický mimořádný opravný prostředek je určeno k nápravě procesních a právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř. Proto Nejvyšší soud v

řízení o dovolání není a ani nemůže být další (v pořadí již třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři.

Z konstatovaných důvodů je nutno označit za irelevantní jednak námitky obviněné Mgr. A. Ř., že nebyla řádně seznámena s pracovním řádem, že došlo k porušení jejího práva na obhajobu, neboť byla uznána vinnou většinou z porušení jiných předpisů, než které byly uvedeny ve sdělení obvinění, v obžalobě a v rozsudku soudu prvního stupně, a dále výtky, v nichž popisuje svoji verzi události. Pokud by obviněná uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. výlučně jen z těchto námitek týkajících se zejména skutkových zjištění včetně hodnocení provedených důkazů a dalších popsanych okolností, bylo by nezbytné, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání odmítl, neboť by bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

Obviněná Mgr. A. Ř. však v dovolání rovněž konstatuje, že neporušila důležitou povinnost ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák., přičemž odvolací soud nesprávně posoudil, že právní předpisy uvedené ve skutkové větě jeho rozsudku tuto důležitou povinnost ukládají. V daném případě jde o námitku ohledně nesprávného právního posouzení skutku, a to v důsledku jiného nesprávného hmotně právního posouzení, tj. uplatněnou v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který je proto formálně i materiálně naplněn.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného rozsudku - právního posouzení skutku, jímž byla obviněná uznána vinnou, proti němuž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k níže uvedeným závěrům.

Trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt. Pro kvalifikovanou skutkovou podstatu citovaného trestného činu podle § 224 odst. 2 tr. zák. platí, že čin uvedený v odstavci 1 pachatel spáchal proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Podle § 88 odst. 1 tr. zák. k okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se přihlédne jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost.

V popisu skutku, jak je uveden ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu, se k jednání obviněné Mgr. A. Ř. mimo jiné konstatuje: „...při koupání žáků v řece B. tolerovala jejich rizikové činnosti jako skákání do vody a potápění se v prostoru jezu a porušila tak ustanovení § 135 odst. 4 písm. c) zákoníku práce a ustanovení článků 12 odst. 1, 13 odst. 1, 3 a 16 odst. 1 Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaného MŠMT ČR pod čj. 1696/96 ze dne 15. 4. 1996 a v důsledku takového nedostatečného dozoru a teprve po upozornění dětí, že jeden z žáků chybí, zjistila nepřítomnost L. P., k jehož utonutí došlo v prostoru jezu okolo 17.30 hod. ...“. Dále v odůvodnění napadeného rozhodnutí se ke skutkovým zjištěním mimo jiné uvádí: „Základním pochybením obžalované byla volba místa, které ke koupání většího počtu dětí zvolila, kde i když dohlížela, zjevně nebyla schopna dětem zabránit v nebezpečném a život ohrožujícím počínání. Navíc, jak potvrdili svědci z řad spolužáků chlapce, který utonul, obžalovaná tyto jejich činnosti v podstatě tolerovala, tj. pohyb v blízkosti přepadu vody, ve šlajsně, potápění, zprvu dokonce i skákání do vody“. Odvolací soud také zdůraznil: „...L. P., který byl pod dozorem obžalované při činnostech, které ona umožnila, utonul, jak vyplynulo ze znaleckého posudku z odvětví soudního lékařství...“. (vše na str. 8 napadeného rozsudku).

Podle názoru Nejvyššího soudu takto popsany skutek a podrobně rozvedený v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu naplňuje (s připomínkami níže zmíněnými) skutkovou podstatu trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. Pokud obviněná Mgr. A. Ř. dovolila jí svěřeným žákům koupat se na místě potenciálně nebezpečném (v prostoru jezu), tolerovala jejich výše popsané

rizikové činnosti a nevykonávala nad nimi náležitý dozor, přičemž v důsledku toho došlo k utonutí jednoho z žáků, naplnila tím všechny zákonné formální a materiální znaky zmíněného trestného činu. V odůvodnění rozsudku odvolací soud správně konstatoval: „Povinností obžalované bylo počínat si tak, aby ke škodě na zdraví jejích svěřenců nedocházelo, přičemž s ohledem na to, že se jednalo o zdravé a přiměřeně sebevědomé děti ve věku kolem patnácti let, bylo její povinností upravit program výletu právě tak, aby k možným škodám nedošlo. Je přitom obecně známou skutečností, že zejména chlapci tohoto věku (zvláště v přítomnosti dívek) mají tendence přeceňovat své schopnosti, a naopak jejich rozumové schopnosti jim ne vždy umožní rozpoznat hrozící nebezpečí. Právě s těmito okolnostmi měla také obžalovaná (jako graduovaný pedagog) počítat“. (str. 8 napadeného rozsudku).

Na podkladě skutkových zjištění odvolací soud důvodně uvedl, že obviněná nevěděla, že svým jednáním může způsobit následek, k němuž došlo, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měla a mohla. Proto v jejím jednání byla oprávněně shledána nevědomá nedbalost ve smyslu ustanovení § 5 písm. b) tr. zák.

Dále Nejvyšší soud řešil otázku, zda obviněná Mgr. A. Ř. zjištěným jednáním naplnila i kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 2 tr. zák., tj. zda svým činem porušila důležitou povinnost vyplývající z jejího zaměstnání, jak vyhodnotil odvolací soud.

Pojem porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák. je naukou i ustálenou soudní judikaturou vykládán tak, že se jedná o povinnost vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou podle zákona (příp. jiným obecně závazným předpisem), jejíž porušení podstatně zvyšuje z hlediska ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák. stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zejména tím, že má za dané situace zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví, kdy jejím porušením může snadno k takovému následku dojít (srov. např. rozhodnutí publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 11/1964). Z toho důvodu nestačí k trestní odpovědnosti podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. porušení jakékoli povinnosti, i když se týká ochrany lidského života a zdraví, ale musí jít o povinnost, která je důležitá. Pro úplnost lze připomenout, že mezi porušením důležité povinnosti (musí se k ní vztahovat pachatelovo zavinění - § 6 tr. zák.) a následkem trestného činu musí být příčinná souvislost.

Nejvyšší soud se proto zabýval předpisy citovanými ve skutkové větě rozsudku odvolacího soudu, a to z hlediska obsahu povinností, které ukládají. Předně je nutno přisvědčit obviněné Mgr. A. Ř. v námitce týkající se nesprávné citace ustanovení § 135 odst. 4 písm. c) zákoníku práce ve skutkové větě napadeného rozsudku. V době spáchání předmětného skutku (22. 6. 2000) nebylo zmíněné ustanovení zákoníku práce účinné, neboť bylo zavedeno zákonem č. [155/2000](#) Sb. ze dne 18. 5. 2000, s účinností od 1. 1. 2001. Jak i z dovolání obviněné vyplývá, obdobně definované ustanovení § 135 odst. 3 písm. a) zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2000, stanovilo, že každý zaměstnanec byl povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýkalo jeho jednání, případně opomenutí při práci. Zejména byl povinen: dodržovat právní předpisy k zajištění bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a ochrany zdraví při práci; dodržovat ostatní předpisy a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zásady bezpečného chování na pracovišti a stanovené pracovní postupy, s nimiž byl řádně seznámen. V této souvislosti lze poznamenat, že pokud by uvedená vada spočívala pouze v chybném označení ustanovení zákoníku práce, tak vzhledem na obsah povinností, které podle odvolacího soudu obviněná porušila [prakticky jsou obsaženy i v § 135 odst. 3 písm. a) zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2000 - srov. str. 7 napadeného rozsudku], neměla by na správnost právního posouzení skutku, jak je popsán ve výroku o vině předmětného rozsudku, zásadní vliv.

Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 15. 4. 1996, čj. 16 969/96-42 (v napadeném rozsudku je nesprávně

uvedeno čj. 1696/96), a jež nabyl účinnosti dnem 1. 6. 1996, stanoví mimo jiné tyto povinnosti:

Čl. 12 odst. 1 věta první a třetí všichni pedagogičtí pracovníci i další zaměstnanci školy jsou podle charakteru své práce povinni vytvářet, dodržovat a kontrolovat podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků při jejich účasti na školní výuce a výchově. Při výuce předmětům, jež mohou přinášet zvýšené ohrožení zdraví žáků (např. tělesná výchova, lyžařský výcvik, plavecký výcvik, výuka chemie apod.) dodržují pedagogičtí pracovníci stanovené metodické postupy.

Čl. 13 odst. 1 při výkonu pedagogického dozoru je kromě hledisek výchovných, týkajících se vhodného chování žáků ve školním prostředí i na veřejnosti, sledováno též zajištění náležitého dohledu nad nezletilými dětmi a žáky, který jsou povinny v zájmu prevence škod včetně škod na zdraví vykonávat i školy.

Čl. 13 odst. 3 pedagogičtí pracovníci vykonávají podle pokynů ředitele a zvláštních předpisů pedagogický dozor nad žáky i mimo školu nebo školské zařízení při praktickém vyučování, při kursech, exkurzích a jiné činnosti předepsané učebními osnovami, při účasti na soutěžích, resp. při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou... .

Čl. 16 odst. 1 zaměstnanec je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a na majetku, na hrozící škodu upozornit vedoucí zaměstnance a přispět k jejímu odvrácení, pokud tomu nebrání důležité okolnosti nebo pokud by tím vážně neohrozil sebe nebo jiné osoby.

Podle Nejvyššího soudu citovaná ustanovení zákoníku práce i Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení formulují stanovené povinnosti obecně. Přitom ani zmíněný rezortní předpis blíže neupravuje výkon pedagogického dozoru v průběhu školního výletu, který by byl spojen s koupáním žáků ve volné přírodě. V tomto směru nebylo ani zjištěno, že by ředitelka školy uložila obviněné nějaké pokyny ve smyslu čl. 13 odst. 3 téhož předpisu. Ustanovení pracovního řádu, jež jsou uvedena ve výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu, ukládají mimo jiné povinnost vytvářet podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na jejich zdraví. Protože obviněná Mgr. A. Ř. dovolila jí svěřeným žákům koupání na místě potencionálně nebezpečném, tolerovala jejich rizikové činnosti jako je skákání do vody a potápění se v prostoru jezu a nevykonávala nad nimi náležitý dozor, lze důvodně konstatovat, že některé z výše uvedených povinností nepochybně porušila. Vzhledem k obecnosti a nekonkrétnosti těchto povinností nelze ale dovést, že jejich porušení má zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví a že může snadno k takovému následku dojít, tedy že jde, a to i s poukazem na ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák., o porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák. Proto jednání obviněné, jak je popsáno ve skutkové větě napadeného rozsudku, nenaplnuje kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák.

Jelikož Nejvyšší soud shledal dovolání obviněné Mgr. A. Ř. důvodným ve výroku o vině, přezkoumal podle § 265i odst. 4 tr. ř. i navazující výrok o trestu, který je v důsledku konstatovaného pochybení rovněž vadný. Proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2002, sp. zn. 12 To 124/2002, a to s výjimkou výroku, jímž bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto odvolání poškozených L. a M. P., který nemá svůj podklad ve vadném výroku o vině. Současně Nejvyšší soud podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V souvislosti s dalším řízením ve věci Nejvyšší soud považuje za potřebné stručně se vyjádřit i k námitce vznesené v dovolání, která jinak byla irelevantní z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a to ohledně obviněnou tvrzeného porušení jejího práva na obhajobu, které spatřuje v tom, že popis skutku byl v průběhu řízení několikrát měněn (zejména v

konečném důsledku odvolacím soudem) z hlediska předpisů, jenž měla svým jednáním porušit. S touto výtkou nelze souhlasit. Předně nutno uvést, že ve sdělení obvinění a následně v podané obžalobě i v rozsudku soudu prvního stupně je skutek popsán tak, že vzhledem k povinnostem, které měla obviněná porušit, nedošlo k takovým změnám, že by to znamenalo porušení totožnosti skutku. Lze připomenout, že pro existenci totožnosti skutku postačuje alespoň částečná totožnost jednání nebo částečná totožnost následku. Tento požadavek byl v předcházejícím řízení dodržen, zejména v totožnosti následku, jak důvodně uvedl i odvolací soud (str. 9 rozsudku). Pokud orgány činné v trestním řízení (vyšetřovatelka, okresní státní zástupkyně a soudy obou stupňů) popis předmětného skutku a jeho odůvodnění v průběhu řízení upřesňovaly, a to z hlediska konkrétních předpisů, které podle jejich názoru a výsledků dokazování měla obviněná svým jednáním porušit, nelze v tomto postupu shledat porušení práva Mgr. A. Ř. na obhajobu.

Po zrušení napadeného rozsudku se trestní věc obviněné Mgr. A. Ř. dostala do procesního stadia, kdy existuje nepravomocný rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 11. 2. 2002, sp. zn. 1 T 86/2001, proti kterému jmenovaná podala odvolání. Úkolem Krajského soudu v Praze bude při dodržení všech v úvahu přicházejících ustanovení trestního řádu věc v odvolacím řízení projednat a učinit v ní zákonu odpovídající rozhodnutí. Nejvyšší soud ponechává na úvaze odvolacího soudu, zda bude považovat za potřebné doplnit dokazování.

Závěrem a pro úplnost lze připomenout, že orgán činný v trestním řízení, jemuž věc byla Nejvyšším soudem přikázána k novému projednání a rozhodnutí, je vázán právním názorem, který vyslovil ve svém rozhodnutí (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Protože napadený rozsudek byl zrušen jen v důsledku dovolání, které podala obviněná, nemůže ve smyslu ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř. v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v její neprospěch.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)